

VA-strategi

Typ av styrdokument	Strategi
Beslutsinstans	Kommunfullmäktige
Beslutsdatum och paragraf	2024-04-18, § 55
Diarienummer	2023/247
Datum för senaste revidering	2027-12-31
Giltighetstid	Tillsvidare
Dokumentansvarig funktion	VA-avdelningen
Målgrupp för dokumentet	Samhällsbyggnadsförvaltningen

Revideringar

Beslut	Diarienummer	Revidering avser
--------	--------------	------------------

Innehåll

1	Inledning	1
1.1	VA-strategins syfte	1
1.2	Uppdatering av VA-strategin.....	1
2	Tjörns kommuns vision	2
3	Strategier	4
3.1	Säkerställa kvalitet och kvantitet i Tolleby vattentäkt	4
3.2	Åtgärder för att hantera vatten från Stenungsund	4
3.3	Säkerställa ett hållbart nyttjande av grundvatten	5
3.4	Dagvattenplan	5
3.5	Förnyelsearbete	6
3.6	Hållbar spillvattenrening	6
3.7	Slamhantering och uppströmsarbete	7
3.8	Utökat samarbete mellan de olika avdelningarna.....	7
4	Konsekvenser av strategin	9
4.1	██	9
4.2	Åtgärder för att hantera vatten från Stenungsunds kommun	9
4.3	Säkerställa ett hållbart nyttjande av grundvatten	10
4.4	Dagvattenplan	10
4.5	Förnyelsearbete	11
4.6	Hållbar spillvattenrening	11
4.7	Slamhantering och uppströmsarbete	11
4.8	Utökat samarbete mellan kommunens verksamheter	12

1 Inledning

Detta dokument utgör Tjörns kommuns VA-strategi. Strategin är en del i kommunens VA-plan och arbetet med att vidmakthålla en hållbar utveckling av vatten- och avloppsförsörjningen. Jämte detta dokument finns en VA-översikt som beskriver nuvarande och framtida förutsättningar för vatten- och avloppsförsörjning i kommunen. Därutöver finns dokument som går in mer detaljerat på olika områden och beskriver ställningstagande och inriktningar i VA-verksamhetens delområden. I dessa dokument ges även ytterligare bakgrund till nuläge och eventuell problematik.

VA-strategin omfattar försörjningen av dricksvatten, spillvatten och dagvatten både inom och utanför nuvarande verksamhetsområde för allmänt VA.

1.1 VA-strategins syfte

VA-strategin bygger på Tjörns kommuns vision (se kapitel 2). För att visionen ska uppnås behöver beslut som rör vatten- och avloppsförsörjningen fattas med utgångspunkt från *strategierna* i detta dokument. *Strategierna* utgörs av övergripande fokusområden för det långsiktiga VA-arbetet. Flera av fokusområdena är omfattande. För att arbetet ska vara realistiskt har antalet fokusområden begränsats. Beskrivning av fokusområdena utesluter inte att det finns andra frågor som är viktiga att arbeta med. Fokusområdena ska ses som en prioritering av områden att arbeta med under de kommande fyra åren.

VA-strategin är tillsammans med övriga dokument i VA-planen viktiga underlag för kommunens budgetarbete och framtida översiktsplanering. VA-försörjning är kopplat till hur Tjörns kommun resonerar kring andra frågor som rör kommunens utveckling.

1.2 Uppdatering av VA-strategin

För att den strategiska VA-planeringen ska vara ett användbart underlag och riktmärke för kommunens arbete med VA-försörjning och översiktlig planering behöver den hållas aktuell. Aktualisering och uppdatering av VA-strategin bör ske med ett kontinuerligt intervall var 4:e år, förslagsvis i samband med ny mandatperiod.

2 Tjörns kommuns vision

Tjörn 2035 är en åretruntlevande ö för livets alla faser. Företagsamhet, småskalighet och närhet är våra kännetecken. Havet, det öppna landskapet och kulturen är våra unika värden.

Möjligheternas ö är samlingsbegreppet för Tjörns utvecklingsambitioner. Möjligheterna skapas genom förutsättningarna på Tjörn och genom ökad närhet till en växande och dynamisk Göteborgsregion. Ordet möjligheter handlar ytterst om en livsmiljö där varje individ kan utveckla sina ambitioner, idéer och drömmar.

En åretruntlevande ö för livets alla faser kräver en stabil befolkningstillväxt för att nå 20 000 invånare år 2035. Fler helårsboende och en jämnare befolkningsstruktur är nödvändigt för att klara framtida service och ha ett Tjörn som lever året runt. Särskilt fokus behöver därför ligga på förutsättningarna för yngre barnfamiljer att etablera sig. Det krävs strategiska insatser inom arbetsmarknad och näringsliv, boende och byggnation, infrastruktur och kommunikationer, kompetensutveckling, föreningsliv och social gemenskap, samhällsservice av hög kvalitet samt gott bemötande och god tillgänglighet. Delårsboende och besökare medverkar till att upprätthålla servicenivåer samt bidrar med idéflöden och kontakter som är mycket värdefulla för Tjörns utveckling.

Företagsamhet beskriver ett förhållningssätt till dagens och morgondagens utmaningar som bygger på en positiv inställning till människors egna förmågor att hantera sina livsbetingelser. Kommunen ska arbeta aktivt med insatser för ett företagsamt Tjörn. Insatserna ska stärka en hållbar utveckling ur ekonomiskt, socialt och miljömässigt perspektiv för ett livskraftigt näringsliv, föreningsliv och samhällsliv i övrigt.

Småskalighet som grundläggande kvalitet kräver en långsiktigt medveten utvecklingspolitik för Tjörns orter. Utvecklingskraft skapas genom att alltid prioritera och fokusera på en hög kvalitet och samtidigt värna närhet i samhällsservice. Den goda dialogen kring både planprocesser och samhällsutveckling är viktig för förankring och delaktighet. Det finns en lång tradition att lita till den egna förmågan, bygga nätverk samt utveckla idéer och lösningar som är genuina och anpassade till förutsättningarna på Tjörn. Denna anda ska stärkas redan i skolan. Småskalighet innebär också insatser för mindre och medelstora företags etablering och tillväxt.

Närhet innebär ökad närhet till dynamiken och utvecklingen i Göteborg och andra näraliggande kommuner genom bättre och snabbare

kommunikationer och konstruktivt samarbete. Det innebär också fortsatt utveckling av den närhet mellan människor som är del av Tjörns kännetecken, genom aktivt stöd till arbetet med att skapa ett tryggt och säkert samhälle och till ett livaktigt och varierat föreningsliv. Närhet handlar också om närhet till en offensiv, professionell och tillgänglig kommunal verksamhet.

Havet, det öppna landskapet och kulturen tillhör Tjörns unika värden som ledande ö-kommun. Dessa värden behöver säkerställas långsiktigt men också tydliggöras och lyftas fram som en styrka i tillväxtarbetet. Kulturen är en viktig attraktionsfaktor för både boende och besökare. Det ursprungliga och autentiska, Tjörns själ, behöver vårdas och kommuniceras inte bara internt på ön utan också utåt. Kommunen behöver ha med dessa värden i sitt arbete med framtidsfrågor och sträva efter breda och långsiktigt hållbara politiska lösningar.

Visionen har preciserats till strategiska områden. Tre strategiska områden finns utpekade för samhällsbyggnadsnämnden:

Vi bygger en miljövänlig kommun med hållbar samhällsutveckling

- Alla invånare i Tjörns kommun har en **trygg och långsiktigt hållbar** vatten- och avloppsförsörjning som är anpassad till ett förändrat klimat.

Vi skapar välfärd och livskvalitet för alla

- Tjörns kommun har en god kommunikation i alla led, såväl inom kommunen som gentemot andra samhällsfunktioner och medborgare för att skapa trovärdighet, underlätta arbetet och för att kunna agera utifrån bästa möjliga förutsättningar för "helheten" i kommunen.

Vi använder ekonomiska resurser ansvarsfullt och hållbart

- Tjörns kommun har en väl fungerande **organisation** kring VA-frågor som genom **samverkan** nyttjar varandras kompetens och erfarenhet vilket ger en innovativ, upplyst och konsekvent grund för beslut.

3 Strategier

VA-strategin innehåller åtta fokusområden som ska utgöra grund för VA-verksamhetens arbete under de närmaste åren. Fokusområdena bidrar till att Tjörns kommun ska kunna möta sin satta vision. Fokusområdena är skrivna utan inbördes ordning.

3.1 Säkerställa kvalitet och kvantitet i Tolleby vattentäkt

Vattentäkten vid Tolleby är ett vattenskyddsområde där olika verksamheter regleras av tillhörande skyddsföreskrifter. I vattenförsörjningsplanen klargörs att befintliga skyddsföreskrifter i vissa fall anses vara otillräckligt reglerade. Exempel på detta är föreskrifter som reglerar spridning av naturgödsel, utdikning samt avverkning. I vattentäkten finns även tecken på fekal påverkan vilket kan, om barriärerna i vattenverket inte fungerar tillfredställande, leda till vattenburet utbrott. Risken för fekal förorening antas öka i samband med klimatförändringar. Miljöavdelningen, i rollen som tillsynsmyndighet, har påtalat behovet av översyn av vattenskyddsområdet och dess skyddsföreskrifter. En sådan översyn bör därför genomföras.

Klimatförändringar förväntas skapa förändrade nederbördsmonster där merparten av nederbörden kommer att ske under vinterhalvåret. Det skapar ett behov av utökad magasineringkapacitet för att kunna ta vara på den mer säsongsbaserade nederbörden. För att ytterligare skapa säkerhet i vattentillgången föreslås i vattenförsörjningsplanen en nivåhöjning av Olsby magasin, då den anses skapa lägst påverkan vid uppdämning samt att en höjning även skulle kunna minska övergödningsproblematiken i magasinet. Möjligheten att söka nytt tillstånd för att utöka magasineringkapaciteten i vattentäkten bör utredas vidare.

3.2 Åtgärder för att hantera vatten från Stenungsund

Från och med år 2024 ska Stenungsunds kommun leverera dricksvatten till Tjörns kommun i omfattningen 10 l/s. Vid år 2030 finns möjlighet för en utökning av leveransen till 20 l/s. Det finns även en intention att öka detta ytterligare till 30 l/s framemot år 2050. Redan år 2024 kommer de östra delarna av Tjörns kommun vara försörjda med vatten från Stenungsunds kommun. Utifrån nuvarande förbrukning kommer det tillkommande vattnet överstiga förbrukningen. Det skapar ett överskott av vatten på den östra sidan som i nuläget inte kan tas tillvara fullt ut. Överskottet kommer dessutom att öka kraftigt om leveransen utökas vid år 2030, även om den planerade exploateringen sker.

En genomgång av hur dricksvattennätet påverkas av tillkommande flöde och vilka åtgärder som krävs för att kunna ta vara på hela det tillkommande flödet från Stenungsunds kommun bör göras. I synnerhet med utsikt på år 2030 och framåt, då behovet av att kunna försörja även delar av västra kommundelarna med vatten från Stenungsunds kommun ökar. Även reservvattenbehovet ifall Tolleby vattentäkt eller vattenverk slås ut bör tas i beaktning i detta arbete. Åtgärdsplaneringen bör påbörjas omgående för att åtgärder ska kunna utföras innan 2030.

3.3 Säkerställa ett hållbart nyttjande av grundvatten

Erfarenheter ifrån fastighetsägare och översiktliga utredningar pekar på att det finns risk för eller är brist på grundvatten för enskild vattenförsörjning i framför allt de kustnära delarna av kommunen. Det finns även information kring dålig vattenkvalitet på vissa platser. Klimatförändringar riskerar att ytterligare förvärra problematiken då nederbörden spås bli mer säsongsbaserad, vilket kräver större magasin för samma mängd uttagbart grundvatten. Storleken på magasinerna är idag ofta okända men sannolikt är dessa begränsade. En förhöjd havsvattennivå riskerar även att påverka grundvattnet, då det ökar risken för saltvatteninträngning. Dock saknar kommunen en heltäckande bild av problematiken eftersom aktivt arbete med frågan inte förekommer. En utredning kopplad till både framtagandet av kommunens VA-plan och nya översiktsplan har gjorts, som visar på en grundvattenproblematik på ett övergripande plan.

I samband med förhandsbesked görs i dagsläget en enklare bedömning av möjligheten för enskild vattenförsörjning där branschentreprenörer tillfrågas. Det går dock inte att förvänta sig att en branschentreprenörer ska ta ett strategiskt ansvar för att kommunens grundvattenresurser ska brukas på ett hållbart sätt. En möjlig reglering finns i miljöbalken där befintliga brunnar kan göras anmälningspliktiga och nya tillståndspliktiga utifrån risken för vattenbrist. Regleringen kan göras geografiskt begränsad och enbart innefatta de områden där risken är som störst för vattenbrist. Miljöavdelningen skulle i ett sådant fall bli ansvarig för hanteringen.

3.4 Dagvattenplan

Dagvatten kommer sannolikt att bli en allt viktigare fråga de närmaste åren. Medvetenheten ökar också kring dagvatten och problematik kopplad till dagvatten. Klimatförändringar väntas leda till ökade regnmängder och intensivare regn. Flera av kommunens verksamheter har bidragit till framtagandet av en dagvattenplan, där de viktigaste frågeställningarna som uppdragats under arbete med dagvattenfrågor identifierats.

Utifrån dagvattenplanen har tre prioriteringsområden tagits fram.

- Ansvarsfördelningen mellan kommunala och externa aktörer, i synnerhet ansvar för skyfall, ansvarsfördelningen gällande diken och vattendrag samt när kommunalt verksamhetsområde för dagvatten ska infalla.
- Hantering av dagvatten. Hur ska dagvatten tas om hand, utifrån flöden, rening och de värden som vattnet kan ge?
- Samarbete. Hur säkerställs inomkommunalt samarbete både i strategiska och mer vardagliga frågor?

3.5 Förnyelsearbete

Föråldrat ledningsnät och föråldrade anläggningar riskerar att leda till regelbundna akuta störningar med i vissa fall omfattande konsekvenser. Att utläckage av dricksvatten ligger på en hög nivå samt att påverkan av tillskottsvatten är påtaglig i spillvattennätet kan ses som ett mått på anläggningarnas kondition. En viktig åtgärd för att minska antalet akuta störningar, minska utläckage av dricksvatten samt minska mängden tillskottsvatten är att öka förnyelsetakten.

Ett omfattande arbete med att öka förnyelsetakten på ledningsnätet har påbörjats, där ungefär av 5 % av de kommunala dricksvattenledningarna har bytts under de senaste 2 åren. Förslag har givits på att sätta en generell förnyelsetakt för ledningsnätet på 1% per år med ett rullande 3-års medelvärde. Även arbete med att ta fram en metodik för planering och identifiering av ledningar i behov av förnyelse har påbörjats. En behovsbedömning och en plan för förnyelse bör tas fram för resterande anläggningar som pumpstationer, tryckstegringar o.s.v.

3.6 Hållbar spillvattenrening

Den allmänna VA-anläggningen har två större reningsverk, Höviksnäs och Ängholmen. Det har under en längre tid funnits förslag om att lägga ner reningsverket i Höviksnäs och överföra tillrinning till Ängholmen. I avloppsförsörjningsplanen föreslås drift av två avloppsreningsverk fram till år 2040 då nuvarande tillstånd bedöms överskridas samt att större renoveringar krävs. Ett beslut i frågan om ett eller två reningsverk föreslås tas omkring åren 2030-2035 för att utbyggnad av ledningsnät mellan avloppsreningsverken skall hinna göras innan 2040.

För att säkerställa att gällande miljötillstånd uppfylls föreslås en utbyggnad av reningsprocessen i reningsverket i Höviksnäs. Reningsverket föreslås kompletteras med en bassäng för denitrifikation samt tillhörande pumpsteg.

3.7 Slamhantering och uppströmsarbete

Utifrån miljörapporterna skapas ca 500 ton slam per år i kommunens reningsverk. I dagsläget läggs slammet på åkermark. Slammets innehåll är inte kontrollerat utan beror på det som tillförs spillvattennätet och sedan fångas upp i reningsprocessen och sedimenterar med slammet. I nuläget görs ingen tydlig kontroll kring tillförseln av föroreningar i spillvattenledningar vilket förutom risken för att sprida föroreningar via slam eller utgående vatten skulle kunna slå ut delar av reningsprocessen i reningsverken.

I Sverige finns ett nationellt mål om att minst 60 % av fosfor ska återvinnas. Detta gäller alla olika näringar men är väsentlig för avloppsrening och slamhantering. År 2020 inlämnades en av Statens Offentliga Utredningar gjord utredning gällande hållbar slamhantering. Utredningen syftade bland annat till att föreslå hur ett krav på utvinning av fosfor ur avloppsslam och ett förbud mot att sprida avloppsslam bör utformas. Kraven på slamhantering kan komma att höjas vilket skulle leda till ökade kostnader. Eftersom en proposition och lagrådsremiss inte är framtagen går det i dagsläget inte att veta hur lagstiftningen kommer att utformas. Utredning har tittat på två scenarier, där ena scenariot förbjuder all typ av slamspridning på mark medan det andra scenariot tillåter att endast certifierat slam sprids på åkermark. Den typ av slamhantering som kommunen idag har föreslås att bli förbjuden oavsett scenario.

I det fallet certifiering krävs för slamspridning på mark har Svenskt vatten redan tagit fram en certifiering av slam där de samarbetar tillsammans med bland annat Lantbrukarnas Riksförbund och Livsmedelsföretagen. Revaq som certifieringen heter, är ett certifieringssystem med syfte att minska flödet av farliga ämnen till reningsverk, skapa en hållbar återföring av växtnäring samt att hantera riskerna på vägen dit.

Tjörns kommun bör aktivt arbeta med uppströmsarbete för att minska föroreningar i slam och vid utsläpp från reningsverken samt minimera påverkan på reningsprocessen. Ett visst arbete görs men arbetet bör ske mer systematiskt.

Kommunen bör även se över möjligheter och metoder för en mer hållbar slamhantering genom att till exempel certifiera det slam som skapas på reningsverken eller förbränna det med fosforåterföring.

3.8 Utökad samarbete mellan de olika avdelningarna

VA-planering är en fråga som berör alla kommunens invånare och verksamheter och därmed flera delar av kommunens organisation.

Samarbete och samordning mellan berörda verksamheter inom kommunens förvaltningar är därmed viktigt.

Arbete med att fördjupa det inomkommunala samarbetet mellan olika verksamheter har delvis påbörjats men bör formaliseras och kan även fördjupas ytterligare.

4 Konsekvenser av strategin

En uppskattning av konsekvenser kopplade till arbete med de föreslagna fokusområdena har gjorts.

4.1

[Redacted content]

4.2 Åtgärder för att hantera vatten från Stenungsunds kommun

Som ett första steg bör en utredning tas fram för att se hur dricksvattennätet påverkas av det tillkommande flödet från Stenungsunds kommun. Utifrån det kan även diskussion föras kring systemets funktionalitet samt vilka åtgärder som ska göras. Beroende på vilken typ av åtgärder som föreslås kan kostnaderna för dessa variera kraftigt. Investeringsmedel finns reserverade för åtgärder i framtida budgetar. Då åtgärder ännu inte är planerade går det i nuläget inte att bedöma om dessa är tillräckliga.

Åtgärder krävs för att full ut ta vara på den vattenmängd som enligt avtal ska kunna levereras från Kungälv kommun via Stenungsunds kommun. Åtgärder kopplade till att hantera vatten från Stenungsund ökar även

förmågan till reservvattenförsörjning om vattentäkten i Tolleby skulle vara obrukbar.

4.3 Säkerställa ett hållbart nyttjande av grundvatten

Då Tjörns kommun inte arbetar med frågan på en kontinuerlig basis krävs utökade resurser för att uppfylla VA-strategin. Framför allt i början förväntas arbetet vara omfattande då rutiner samt information kring anmälningspliktiga brunnsanläggningar ska tas fram, men även senare krävs resurser för att hantera tillståndsärenden samt övervaka situationen.

Arbete med ett hållbart nyttjande av grundvatten ger förutsättningar för att minska och hantera problem med vattenbrist. På grund av klimatförändringar samt en hög exploateringsgrad finns risken för vattenbrist i områden inom kommunen. En önskan om ytterligare exploatering kan ytterligare förvärra problematiken och leda till minskade uttagsmöjligheter för befintlig bebyggelse. För att kunna säkerställa att exploatering sker på ett hållbart sätt krävs övervakning och kontroll av kommunens grundvattenresurser. Ett för intensivt uttag av grundvatten kan även leda till ett utökat behov av utbyggnad av den allmänna vattenanläggningen.

4.4 Dagvattenplan

Arbetet med dagvattenplan är ett arbete med stort behov av samarbete mellan olika kommunala verksamheter samt utomkommunala parter. Visst stöd i arbetet kan sannolikt behövas men i grunden handlar det om ett personellt resursbehov för de olika verksamheterna.

Vid exploatering är hantering och ansvar kring dagvatten ofta en stor fråga. Många frågor kopplat till detta återkommer i en stor del av kommunens detaljplaner. Om övergripande riktlinjer finns för dessa frågor hade detaljplanearbetet förenklats. Det hade även varit mer förutsägbart mot exploatörer och andra intressenter vid exploatering.

Det finns exempel där ansvarsfrågan behöver lösas innan åtgärder kan sättas in. Under det vidare dagvattenarbetet finns det därmed förutsättningar för att arbeta med dessa frågor för att möjliggöra att lösningar och åtgärder kan tas fram. Ansvar för skyfall samt diken och vattendrag är exempel på ansvarsfrågor som i flera fall står i vägen för att ta fram lösningar på problem.

Ett aktivt samarbete mellan kommunens berörda verksamheter är även en förutsättning för att dagvattenfrågan ska kunna lösas på ett hållbart sätt som även ger mervärden till samhället.

4.5 Förnyelsearbete

Totalt finns det ungefär 26 mil kommunala huvudvattenledningar och ca 30 mil kommunala huvudledningar för avlopp (spill- och dagvatten). Kostnader för att uppnå målet på en förnyelsetakt för VA-ledningsnätet på 1 % per år beräknas vara knappt 20 miljoner per år. I nuläget finns medel för detta avsatta i de kommande budgetarna.

För resterande delar av anläggningarna som pumpstationer, tryckstegringsstationer etc., är förnyelsebehovet inte framtaget än. Det är därmed svårt att beräkna den årliga kostnaden. Det finns i dagsläget avsatta medel för förnyelse men om de uppfyller det långsiktiga behovet är inte klarlagt.

Ett ökat förnyelsearbete förväntas leda till färre och mindre akuta driftstörningar. Kostnader för akuta uttryckningar bör därmed minska. Det kan även skapa andra mervärden, som att öka möjligheten för driftpersonalen att arbeta mer förebyggande.

4.6 Hållbar spillvattenrening

Kostnaden för att bygga överföringsledningar mellan reningsverken är stor och bedöms kunna vara upp emot 250 mkr. Vid ett senareläggande av beslut om nedläggning av Höviksnäs reningsverk kan således denna eventuella investering skjutas på framtiden. En senareläggande av beslutet medför även att nuvarande reningsverk används under en längre del av sin tekniska livslängd. Vid ett beslut om nedläggning kommer en stor del av investeringsresurserna under en femårsperiod krävas för att bygga överföringsledningar. Ett senare beslut medför således även att mer angelägna investeringar, som ledningsförnyelse, kan göras i närtid. Oavsett beslut om nedläggning av Höviksnäs bedöms det finnas ett behov av ett kompletterande reningssteg. Kostnaden för ett nytt reningssteg i Höviksnäs bedöms till ca 10 mkr.

4.7 Slamhantering och uppströmsarbete

Uppströmsarbete bör ske främst genom ett samarbete som mellan i huvudsak miljöavdelningen och VA-huvudmannen. En stor mängd material gällande uppströmsarbete finns tillgängligt, det handlar således främst om personella resurser.

Uppströmsarbete syftar till att minska föroreningar vid utsläpp av renat avloppsvatten samt i slammet. Det kan ge en bättre kvalitet i vattenförekomsterna och minska risken av spridning av föroreningar på åkermark. Ett bra uppströmsarbete har även potential att minska

driftstörningar som stopp i ledningar, stopp i pumpar och minskad reningsförmåga i reningsverken.

En annorlunda slamhantering kommer sannolikt att vara dyrare än nuvarande slamhantering. Å andra sidan finns en övervägande risk för att den nuvarande slamhanteringen kommer att förbjudas vilket kommer kräva en annan slamhantering.

4.8 Utökat samarbete mellan kommunens verksamheter

Konsekvensen av ett fördjupat inomkommunalt samarbete, leder sannolikt till en effektivare organisation. Ett fördjupat samarbete ger bättre medvetenhet kring varandras roller och behov. Det ger även bättre förutsättningar att gemensamt arbeta utifrån kommunens bästa.

Samarbete kräver tid från de berörda avdelningarna men utifrån potentiell vinning förväntas samarbetet vara till gagn för kommunen. Samarbetet bygger även på att respektive avdelning prioriterar och engagerar sig i arbetet.